

GLREXAMENVMBO

GRAFISCH
LYCEUM

ROTTERDAM

EXAMENREGLEMENT | SCHOOLJAAR 2021-2022

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING.....	5
A. ALGEMEEN	6
B. VERANTWOORDELIJKHEID	7
C. INHOUD VAN HET EXAMEN.....	8
> C.1 Algemeen.....	8
> C.2 De basisberoepsgerichte leerweg	8
> C.3 De kaderberoepsgerichte leerweg.....	9
> C.4 De gemengde leerweg.....	9
> C.5 De theoretische leerweg	10
D. ORGANISATIE.....	11
> D.1 Examenreglement	11
> D.2 Het programma van toetsing en afsluiting (PTA)	11
> D.3 Het examenmodel	11
> D.4 Schoolexamens.....	12
> D.5 Digitale examens.....	12
> D.6 Vak op hoger niveau	12
> D.7 In een ander vak examen doen	12
> D.8 Toetsen.....	13
> D.9 Algemene afspraken bij de schoolexamens en centrale examens.....	13
> D.10 Toegestane hulpmiddelen	13
> D.11 Proces verbaal	14
> D.12.1 Inhalen schoolexamens	14
> D.12.2 Inhalen centraal examen.....	14
> D.13 Te laat komen bij schoolexamen of centraal examen	14
> D.14 Examendossier.....	14
> D.15 Bewaren examenwerk.....	15
> D.16 Onregelmatigheden.....	15
> D.17 Onregelmatigheden digitale examens.....	15
> D.18 Commissie van Beroep	16
E. NORMERING EN BEOORDELING	17
> E.1 Correctie	17
> E.2 Beoordeling schoolexamen.....	17
> E.3 Afrondingen.....	17
> E.4 Berekening cijfer MVI.....	17
> E.5 Herkansingen.....	19
> E.6 Vaststelling uitslag examen	20
> E.7 Uitslag 2021-2022	20
> E.8 Certificaten	21

F. BIJZONDERE REGELINGEN	22
> F.1 Afwijking wijze van examineren	22
> F.2 Spreiding voltooiing eindexamen	22
> F.3 Regeling bij leerproblemen.....	22
G. TIJDPAD	23
> G.1 Derde leerjaar	23
H. LIJST VAN BEGRIPPEN EN AFKORTINGEN	23

INLEIDING

Het examen in het VMBO vindt plaats in het derde en vierde leerjaar. Jaarlijks wordt het examenreglement en het programma voor toetsing en afsluiting (PTA) samengesteld en uitgereikt aan collega's, ouders/verzorgers en kandidaten.

Het PTA geeft informatie over het soort toetsen, de eindtermen die getoetst worden, de duur van het examen en de manier waarop er getoetst wordt. Door middel van een voortdurend proces van evalueren, kwaliteit bewaken en bijstellen worden de eindtermen volledig gewaarborgd. De examencommissie voert de eindcontrole uit. Het examenreglement inclusief het PTA wordt na instemming van de formele ouderraad naar de inspectie gestuurd.

Mochten er bij uitzondering gedurende het schooljaar toch nog wijzigingen of aanpassingen nodig zijn, worden deze door het bevoegd gezag gemeld aan inspectie en door de examensecretaris schriftelijk medegedeeld aan de ouders/verzorgers en leerlingen.

Diverse onderdelen van de examens worden in het derde leerjaar afgesloten en beoordeeld. Daarom krijgen de leerlingen via de website <https://vmbo.glr.nl/Documenten> al in het derde leerjaar een compleet overzicht van alle examenonderdelen (PTA). In het vierde leerjaar wordt een nieuw exemplaar geplaatst met, waar nodig, aanpassingen in regelgeving of in de programma's.

Het is belangrijk dat de kandidaten, maar ook de ouders/verzorgers dit examenreglement en de programma's van toetsing en afsluiting goed doornemen.

Wij verwachten dat deze uitgave voldoende informatie geeft.

Als er echter toch vragen zijn, kunt u terecht bij de examencommissie of bij de vakdocent.

Wij wensen alle kandidaten veel succes bij het behalen van hun diploma.

Namens het VMBO team en de examencommissie

J.P. van den Berg
Directeur vmbo

A. ALGEMEEN

Het eindexamen bestaat globaal uit twee delen: het schoolexamen en het centraal examen.

Het centraal examen is gelijk voor alle leerlingen van dezelfde leerweg. Het centraal examen wordt op een landelijk bepaald tijdstip afgenomen. De leerlingen van de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg nemen deel aan de digitale examens.

Deze examens worden op meerdere tijdstippen afgenomen. In het hoofdstuk "Organisatie" wordt daar meer informatie over gegeven.

Alles wat onder het schoolexamen valt, wordt door de scholen zelf opgesteld en georganiseerd.

Het ministerie bepaalt het programma voor het gehele examen. In dit programma staat voor ieder vak wat de examenstof is en hoe de examenstof is verdeeld over het schoolexamen en het centrale examen. In het examenprogramma staat bovendien uit welke onderdelen het centrale examen bestaat en hoe lang deze duren. Voor het schoolexamen bepaalt de school zelf het aantal toetsen en opdrachten op basis van de door het CvTE voorgeschreven eindtermen. Dit alles wordt vastgelegd in het programma voor toetsing en afsluiting: het PTA.

B. VERANTWOORDELIJKHEID

Alle onderdelen van het examen worden afgenomen en gerealiseerd onder verantwoordelijkheid van de examencommissie, daartoe gemachtigd door het bevoegd gezag.

De examencommissie bestaat uit:

- De voorzitter
- Het secretariaat: ingevuld door twee docenten

Een kandidaat kan zich tot de examencommissie wenden voor:

- Algemene informatie over het examen
- Aanvragen van vrijstellingen
- Verzoeken om herkansingen en herexamens van schoolexamens en centrale examens
- Inzage in of informatie over een afgelegd examen
- Verzoeken om spreiding van examens
- Verzoeken om afwijkingen van de wijze van examineren (zie pagina 22)

De Commissie van Beroep wordt gevormd door een lid van de examencommissie van het vmbo en een medewerker van Bureau voor Onderwijs en Ondersteuning.

Correspondentieadres:

t.a.v. mevr. J.H.S. Wapperom
Stadhoudersplein 35
3039 ER Rotterdam

C. INHOUD VAN HET EXAMEN

C.1 Algemeen

De volgende vakken moeten op voldoende niveau worden afgesloten:

- Kunstvakken 1 inclusief CKV in het derde leerjaar. De leerling moet hiervoor in het derde leerjaar een voldoende halen om over te kunnen gaan naar het vierde leerjaar.
- Lichamelijke opvoeding

Maatschappijleer

Het vak maatschappijleer is een examenvak en telt mee in de slaag/zak-regeling. In de overgangsnorm is bepaald dat het vak maatschappijleer in het derde leerjaar wordt aangeboden en afgesloten. Alle toetsen en opdrachten maken onderdeel uit van het PTA van maatschappijleer. Dit betekent dat de leerling in het derde jaar een voldoende voor het vak maatschappijleer moet halen om over te kunnen gaan naar het vierde leerjaar.

Praktische opdrachten

De leerlingen maken tenminste twee grotere praktische opdrachten van tenminste 10 uur tijdens de reguliere lessen. Deze opdrachten worden beoordeeld met een cijfer en tellen mee in het desbetreffende blok. In de PTA's van de vakken worden deze vermeld met de toetsvorm PO.

Loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB)

Tijdens hun hele schoolcarrière op het VMBO werken de leerlingen aan LOB. De leerlingen leren zichzelf hierdoor steeds beter kennen op allerlei gebieden, ze ontwikkelen een toekomstbeeld en komen tot een gefundeerde keuze voor een vervolgopleiding. De stage in het derde leerjaar is een verplicht onderdeel van LOB. In het vierde leerjaar maken de leerlingen een keuze voor een vervolgopleiding en ronden LOB af. LOB dient voor het examen naar behoren te worden afgesloten. De onderdelen van het LOB-programma staan beschreven in het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA).

C.2 De basisberoepsgerichte leerweg

De onderdelen voor het examen beslaan het derde en vierde leerjaar.

Er wordt examen afgelegd in de volgende vakken:

- Nederlands
- Engels
- Wiskunde
- NaSk1
- MVI (Media, Vormgeving en ICT)

In deze vakken (uitgezonderd MVI) worden zowel schoolexamens (SE) als een Centraal Examen (CE) afgelegd. MVI bestaat uit één profielvak en minimaal vier keuzevakken. Voor het profielvak MVI wordt zowel een schoolexamen als een Centraal Schriftelijk Praktisch Examen (CSPE) afgenomen. De keuzevakken voor MVI worden alleen afgesloten met een schoolexamen.

C.3 De kaderberoepsgerichte leerweg

De onderdelen voor het examen beslaan het derde en vierde leerjaar.

Er wordt examen afgelegd in de volgende vakken:

- Nederlands
- Engels
- Wiskunde
- Nask1
- MVI (Media, Vormgeving en ICT)

In deze vakken (uitgezonderd MVI) worden zowel schoolexamens (SE) als een Centraal Examen (CE) afgelegd. MVI bestaat uit één profielvak en vier minimaal keuzevakken. Voor het profielvak MVI wordt zowel een schoolexamen als een Centraal Schriftelijk Praktisch Examen (CSPE) afgenomen.

De keuzevakken voor MVI worden alleen afgesloten met een schoolexamen.

C.4 De gemengde leerweg

De onderdelen voor het examen beslaan het derde en vierde leerjaar.

Er wordt examen afgelegd in de volgende vakken:

- Nederlands
- Engels
- Wiskunde
- Nask1
- Tekenen
- MVI
- Duits (indien gekozen)

In deze vakken worden zowel schoolexamens (SE) als een Centraal Examen (CE) afgelegd. Voor tekenen wordt ook een Centraal Praktisch examen (CPE) afgenomen. MVI bestaat uit een combinatie van het profielvak MVI en twee beroepsgerichte keuzevakken. Voor het profielvak MVI wordt zowel een SE als een CSPE afgenomen.

De beroepsgerichte keuzevakken worden alleen met een SE afgesloten.

Het profielwerkstuk

Het profielwerkstuk in het vmbo heeft betrekking op een thema uit het profiel waarin de leerling onderwijs volgt. Het toetst kennis, inzicht en vaardigheden. De kandidaat dient tenminste 20 uur aan het werkstuk te besteden. Het kent een oriëntatiefase, een onderzoeksfase en een presentatiefase. Bij het profielwerkstuk wordt zowel het proces als het product beoordeeld. Het profielwerkstuk wordt door minimaal twee docenten begeleid en beoordeeld aan de hand van criteria die vooraf aan de kandidaat zijn bekend gemaakt.

Het profielwerkstuk moet met een voldoende of goed resultaat worden afgesloten en wordt apart op de cijferlijst vermeld. Het profielwerkstuk telt niet mee in het cijfer voor het schoolexamen van de afzonderlijke vakken. Het profielwerkstuk wordt in het vierde leerjaar gemaakt.

C.5 De theoretische leerweg

De onderdelen voor het examen beslaan het derde en vierde leerjaar.

Er wordt examen afgelegd in de volgende vakken:

- Nederlands
- Engels
- Duits*
- Wiskunde
- NaSk1
- Tekenen
- MVI*

In deze vakken worden zowel schoolexamens (SE) als een Centraal Examen (CE) afgelegd. Voor tekenen wordt ook een Centraal Praktisch examen (CPE) afgenomen. MVI bestaat uit een combinatie van het profielvak MVI en twee beroepsgerichte keuzevakken. Voor het profielvak MVI wordt zowel een SE als een CSPE afgenomen.

De keuzevakken worden alleen met een SE afgesloten.

* De kandidaat wordt door de school, in samenspraak met de vakdocent, in staat gesteld om het vak Duits te kiezen. Kandidaten die een voldoende voor behalen voor het vak Duits behalen een TL-diploma. Uiteindelijk zal bij de uitslagbepaling besloten worden of een kandidaat Duits mag laten vallen, of dat het meetelt voor zijn/haar examen. Wanneer de kandidaat Duits laat vallen, behaalt deze een GL-diploma. Het behaalde cijfer voor het vak wordt dan wel op de cijferlijst vermeld.

Het profielwerkstuk

Het profielwerkstuk in het vmbo heeft betrekking op een thema uit het profiel waarin de leerling onderwijs volgt. Het toetst kennis, inzicht en vaardigheden. De kandidaat dient tenminste 20 uur aan het werkstuk te besteden. Het kent een oriëntatiefase, een onderzoeksfase en een presentatiefase. Bij het profielwerkstuk wordt zowel het proces als het product beoordeeld. Het profielwerkstuk wordt door minimaal twee docenten begeleid en beoordeeld aan de hand van criteria die vooraf aan de kandidaat zijn bekend gemaakt.

Het profielwerkstuk moet met een voldoende of goed resultaat worden afgesloten en wordt apart op de cijferlijst vermeld. Het profielwerkstuk telt niet mee in het cijfer voor het schoolexamen van de afzonderlijke vakken. Het profielwerkstuk wordt in het vierde leerjaar gemaakt.

D. ORGANISATIE

D.1 Examenreglement

Elke kandidaat ontvangt vóór 1 oktober een exemplaar van het examenreglement. Het programma van toetsing en afsluiting voor de vakken wordt op de website gepubliceerd. Op een informatieavond in september worden beide documenten toegelicht. Ook de mentor besteedt hier aandacht aan in de mentorles.

In het examenreglement staan de algemene bepalingen en de organisatie van de examens en is voorgelegd aan het College van Bestuur.

D.2 Het programma van toetsing en afsluiting (PTA)

Het programma van toetsing en afsluiting (PTA) geeft per vak aan:

- Welke leerstof er in een blok behandeld en getoetst wordt.
- Het gewicht van de toetsen en andere examenonderdelen ten op zichte van het cijfer voor het blok.
- Welk onderdeel herkanst mag worden.

D.3 Het examenmodel

LEERJAAR 3	1 ^e blok MODULE TOETSEN	2 ^e blok MODULE TOETSEN	3 ^e blok MODULE TOETSEN	4 ^e blok MODULE TOETSEN	1 SCHOOLEXAMEN
LEERJAAR 4	1 ^e blok Deel SE4	2 SCHOOLEXAMEN	2 ^e blok Deel SE4	3 SCHOOLEXAMEN	3 ^e en 4 ^e blok CSE CSPE CPE

Toelichting

De schoolexamens starten bij aanvang van het vierde blok in het derde leerjaar en beslaan 4 delen:

Één deel in het derde jaar, twee delen in het vierde jaar en één deel dat bestaat uit toetsen die worden afgenomen tijdens het 5e en 6e blok in het 4e leerjaar.

- Blok 1, 2 en 3 in leerjaar 3 worden afgesloten met toetsen tijdens de lessen en tellen alleen voor de overgang naar leerjaar 4.
- Bij MVI wordt gedurende heel blok 2 en blok 3 schoolexamen 1 (blok 2) en schoolexamen 2 (blok 3) afgenomen. In leerjaar 4 wordt SE3 afgenomen tijdens blok 2. De schoolexamens MVI van deze genoemde blokken vormen SE1, SE2 en SE3 voor het 4de leerjaar.
- Voor de overige vakken geldt dat in blok 4 leerjaar 3 en blok 1 en 2 in leerjaar 4 worden afgesloten met schoolexamens. De schoolexamens van deze blokken vormen SE1, SE2 en SE3 voor het 4^e leerjaar.
- SE1 en SE2 van MVI telt ook mee voor de overgang van leerjaar 3 naar leerjaar 4.
- SE1 voor de overige vakken telt ook mee voor de overgang van leerjaar 3 naar leerjaar 4.
- Tijdens blok 1 en 2 in leerjaar 4 worden er in elk blok toetsen afgenomen, die samen SE4 vormen. De wegingen zijn te vinden in de PTA's van de vakken.
- Vanaf blok 3 in leerjaar 4 vinden de centrale examens plaats.

De rapportcijfers van SE1 t/m SE4 bepalen het eindcijfer van het schoolexamen: het SE. De weging van ieder SE is 25%.

Een uitzondering op deze regel geldt voor de vakken maatschappijleer en CKV. Deze vakken worden tijdens de blokken 1 t/m 4 in leerjaar 3 behandeld, getoetst en afgesloten.

D.4 Schoolexamens

In het 4^e blok van het 3^e leerjaar en tweemaal in het vierde jaar vindt er een schoolexamenweek plaats. Schoolexamens worden centraal op school geregeld.

De schoolexamens omvatten alle onderdelen genoemd in het PTA, zowel uit het derde als vierde leerjaar. Alle onderdelen van de schoolexamens moeten zijn afgesloten voor aanvang van het centraal schriftelijk examen.

Let op: dit geldt ook voor de toetsen van SE4.

D.5 Digitale examens

De centrale examens voor de vakken Nederlands, Engels, NaSk1 en Wiskunde in de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg worden digitaal afgenomen. Het tijdstip waarop dat plaats vindt, bepaalt de school zelf. De kandidaat kan het examen afleggen als alle onderdelen van het schoolexamen zijn afgesloten.

D.6 Vak op hoger niveau

D.6.1 Basisberoepsgerichte en Kaderberoepsgerichte leerweg

Indien de organisatie van de school en de capaciteit van de leerling dit mogelijk maken, kunnen leerlingen ervoor kiezen één of meer vakken te vervangen door het overeenkomstige programma uit een hogere leerweg. Leerlingen in de kaderberoepsgerichte leerweg kunnen echter niet het vak MVI op een hoger niveau afsluiten.

Het eindcijfer van het overeenkomstige vak wordt zonder omrekening betrokken bij de vaststelling van de uitslag. Op het diploma wordt vermeld op welk niveau de leerling examen heeft gedaan. Het diploma wordt bepaald door de vakken van het laagste niveau. Het is uiteindelijk niet mogelijk een cijfer om te rekenen naar een cijfer op een lager niveau. Het is echter wel mogelijk om het centraal examen van een vak op het oorspronkelijk niveau opnieuw af te leggen.

Leerlingen uit leerjaar 2 worden na de leerwegbepaling geadviseerd of de leerling een vak op een hoger niveau kan doen vanaf leerjaar 3. Leerlingen die belangstelling hebben om de lesstof op een hoger niveau te volgen en met een examen af te sluiten, maken dit kenbaar aan de secretaris van het examen aan het eind van leerjaar 2. De ouders/verzorgers van de leerling dienen hiervoor een schriftelijk verzoek in.

In het 3^e leerjaar wordt voor de afname van het eerste schoolexamen (SE1) beslist of de leerling het vak op een hoger niveau kan blijven doen. Bij een tegenvallend resultaat bestaat de mogelijkheid om tijdens de herkansingen van schoolexamen 1 terug te vallen op het oorspronkelijke niveau.

Na de uitslag van schoolexamen 1 zal het definitieve niveau vastgesteld worden. De leerling zal dan het centraal examen op het vastgestelde niveau gaan doen. Dit besluit wordt schriftelijke medegedeeld namens de directie.

Voor aanvang van het centraal examen zal er in enkele voorkomende gevallen anders beslist kunnen worden, indien dit in het belang van de leerling is.

D.6.2 Gemengde en Theoretische leerweg

Aangezien de Gemengde en Theoretische Leerweg al het hoogste niveau binnen onze school is, zal het niet mogelijk zijn om een vak op een hoger niveau af te sluiten.

D.7 In een ander vak examen doen

Indien de organisatie van de school en de capaciteit van de leerling dit mogelijk maken, kunnen leerlingen uit alle leerwegen die belangstelling hebben, een examen doen in een extra vak dat niet tot de eigen leerweg behoort. Leerlingen uit leerjaar 2 worden na de leerwegbepaling geadviseerd of de leerling een extra vak kan doen in leerjaar 3.

Zij maken dit kenbaar aan de secretaris van het examen aan het eind van leerjaar 2. De ouders/verzorgers dienen hiervoor een schriftelijk verzoek in.

De directeur van de school bespreekt dit met de vakdocent en neemt hierop de beslissing of een leerling een extra vak met een examen af mag sluiten. Dit besluit wordt schriftelijk medegedeeld.

D.8 Toetsen

Momenten en lokatie van toetsen van onderdelen voor het schoolexamen worden tenminste één week van te voren bekend gemaakt. Deze komt tevens in Magister te staan.

D.9 Algemene afspraken bij de schoolexamens en centrale examens

- De kandidaat mag het eerste uur van de zitting het lokaal niet verlaten. Bij een digitaal examen is dit het eerste half uur.
- De kandidaat mag na het verlaten van het lokaal onder geen beding meer worden toegestaan om aan het desbetreffende (school)examen te werken.
- Een kwartier voor het einde van de zitting geeft de surveillant dat tijdstip aan.
- Tijdens het laatste kwartier van de zitting mogen de kandidaten niet meer vertrekken. Dit geldt niet bij een digitaal examen.
- Het gebruik van Tipp-Ex is niet toegestaan.
- Werk gemaakt met potlood is ongeldig. Uitgezonderd hiervan zijn de opdrachten waarbij er getekend moet worden door de kandidaat, zoals grafieken en schetsen.

D.10 Toegestane hulpmiddelen

Vak	Leerweg	Hulpmiddel
Alle vakken	Alle leerwegen	Basispakket, bestaande uit: - Schrijfmateriaal incl. millimeterpapier - Tekenpotlood - Blauw en rood kleurpotlood - Liniaal met millimeterverdeling - Passer - Geometrische driehoek - Vlakgum - Elektronisch rekenapparaat
Alle examens	Alle leerwegen	Woordenboek Nederlands *)
Vreemde talen	Alle leerwegen	Woordenboek naar en vanuit de vreemde taal
Wiskunde	Alle leerwegen	Naast of in plaats van de geometrische driehoek: een windroos
NaSk1	Alle leerwegen	Binas vmbo (2 ^e editie van de eigen leerweg)
CSPE beroepsgericht en CPE beeldend	BB en KB (CSPE), GL en TL (CPE beeldend)	De informatie over de benodigde materialen, grondstoffen en gereedschappen en/of hulpmiddelen bij de praktische opdrachten van het CSPE wordt elk jaar in de instructie voor de examinerator meegedeeld. Het gebruik van een woordenboek Nederlands is bij deze praktische examens niet toegestaan

*) Woordenboek Nederlands

Een eendelig woordenboek Nederlands is toegestaan bij alle schriftelijke examens, ook als deze digitaal worden afgenomen.

NIET: bij CSPE's BB, KB en GL (ook niet bij de minitoetsen) en bij CPE beeldend (GL/TL)

WEL: bij CSE beeldend (GL/TL)

In plaats van het eendelig woordenboek Nederlands mag ook gebruikt gemaakt worden van een woordenboek van Nederlands naar een vreemde taal (bijvoorbeeld naar de thuistaal van de kandidaat).

Een digitaal woordenboek is NIET toegestaan.

D.11 Proces verbaal

Van elke examenzitting wordt een proces verbaal opgemaakt. Hierop worden vermeld:

- De examenkandidaat/kandidaten
- De examiner
- De surveillant(en)
- Aankomst- en vertrektijd kandidaten
- Kandidaten met een beperking (bijvoorbeeld dyslexie of dyscalculie) die gebruik maken van een bijzondere regeling
- Bijzondere gebeurtenissen

D.12.1 Inhalen schoolexamens

Schoolexamens die door een geldige reden niet zijn afgelegd, mogen worden ingehaald. Het in te halen schoolexamen wordt binnen twee weken ingepland door de examensecretaris. Als dit niet binnen twee weken is ingehaald, wordt voor het onderdeel het cijfer 1 toegekend en vindt er nader overleg met de kandidaat plaats. Indien een kandidaat door ziekte of een andere zwaarwegende reden niet in staat is aan enig schoolexamen deel te nemen, dan wordt hiervan onmiddellijk, voor aanvang van het desbetreffende schoolexamen, telefonisch bericht door ouder/verzorger verwacht bij de examencommissie.

Zo spoedig mogelijk daarna moet dit schriftelijk bevestigd worden onder duidelijke opgaaf van reden. In alle gevallen is de geldigheid van de afwezigheid ter beoordeling van de examencommissie.

Is er sprake van een ongeldige reden, dan is de kandidaat verplicht het desbetreffende schoolexamen te herkansen en heeft de kandidaat niet het recht dit schoolexamen in te halen.

D.12.2 Inhalen centraal examen

Een kandidaat die om welke reden dan ook niet kan deelnemen aan een centraal examen in het eerste tijdvak, wordt de mogelijkheid geboden in het tweede tijdvak het centraal examen op ten hoogste twee vakken te voltooien.

D.13 Te laat komen bij schoolexamen of centraal examen

Indien een kandidaat te laat op schoolexamen of centraal examen komt, dient hij zich via de administratie te melden bij de secretaris van de examencommissie. Deze neemt passende maatregelen.

Een kandidaat die te laat komt, mag uiterlijk tot een half uur na het begin van de zitting tot het lokaal worden toegelaten.

Wie te laat komt, levert zijn werk toch in op het tijdstip dat voor alle kandidaten geldt.

Kandidaten die meer dan een half uur na aanvang van de zitting aankomen, mogen NIET meer deelnemen aan deze zitting.

Bij mondelinge schoolexamens en kijk- luistertoetsen worden de kandidaten niet meer toegelaten als ze te laat zijn.

D.14 Examendossier

Alle resultaten die meetellen voor het examen, worden vastgelegd in het examendossier. Ook de resultaten van de vakken die niet worden geëxamineerd, worden opgenomen in het examendossier. De opbouw van het examendossier begint in het derde leerjaar.

Het examendossier geeft een overzicht van de rapportcijfers, de uitgevoerde opdrachten, de behaalde resultaten en informatie over de handelingsopdracht. In het examendossier worden ook de resultaten vermeld van onderdelen die extra zijn verricht. Bijvoorbeeld een leerling uit de basisberoepsgerichte leerweg die een onderdeel uit het programma van een andere leerweg heeft gedaan.

D.15 Bewaren examenwerk

Het werk van het school- en centraal examen, het profielwerkstuk en de examenlijsten worden gedurende tenminste zes maanden na vaststelling van de uitslag bewaard door de secretaris van het examen, ter inzage voor belanghebbenden. Bij praktische examens wordt alleen het ingevulde correctiemodel (rubric) bewaard. Het is niet toegestaan examenwerk te kopiëren of te fotograferen. De vernietiging van dit examenwerk vindt plaats volgens de Archiefwet.

D.16 Onregelmatigheden

Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, kan de directeur maatregelen nemen.

De maatregelen die al dan niet in combinatie met elkaar genomen kunnen worden kunnen zijn:

- Het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen,
- Het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan één of meerdere zittingen van het schoolexamen of het centraal examen,
- Het ongeldig verklaren van één of meerdere toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen,
- Het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen betrekking heeft op één of meer onderdelen van het centraal examen, legt de kandidaat dat examen af in het volgende tijdvak van het centraal examen (tweede tijdvak), dan wel ten overstaan van de staatsexamencommissie (derde tijdvak). Het beroepsgerichte vak MVI wordt niet aangeboden in het derde tijdvak.

Alvorens een beslissing wordt genomen, hoort de directeur de kandidaat. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan. De directeur van de examencommissie deelt zijn beslissing mede aan de kandidaat, ouders/verzorgers (eventueel voogd) zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk.

Een afschrift wordt toegezonden aan de inspectie.

D.17 Onregelmatigheden digitale examens

- Alle regels, genoemd onder D.16 zijn ook van toepassing op de digitale examens.
- Bij uitvallen van één of meerdere computers door wat voor oorzaak dan ook, kan de leerling aan een andere computer met het examen doorgaan zonder dat het consequenties heeft voor eventueel reeds opgeslagen antwoorden, met de garantie dat de leerling de tijd krijgt waar hij/zij recht op heeft.
- Mochten er grotere calamiteiten plaats vinden zoals stroomuitval of de uitval van meerdere computers zodat er niet genoeg vervangende computers voorhanden zijn, dan wordt het examen voor de desbetreffende leerlingen afgelast en zal zo spoedig mogelijk een nieuwe datum van afname afgesproken worden. Eventueel wordt het digitale examen vervangen door een papieren versie. Hierbij worden de landelijk voorgeschreven data voor papieren examens in de betreffende leerwegen aangehouden.
- In alle andere gevallen neemt de directeur passende maatregelen.

D.18 Commissie van Beroep

De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school in te stellen Commissie van Beroep.

Van deze Commissie van Beroep mag de directeur geen deel uitmaken.

Binnen drie dagen nadat de directeur zijn beslissing aan de kandidaat bekend heeft gemaakt, moet het bezwaar schriftelijk ingediend zijn bij de Commissie van Beroep.

De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken.

De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, de ouders/voogden of verzorgers, de directeur en aan de inspectie.

Correspondentieadres

Commissie van Beroep

t.a.v. mevr. J.H.S. Wapperom

Stadhoudersplein 35

3039 ER Rotterdam

E. NORMERING EN BEOORDELING

E.1 Correctie

Alle centrale examens hebben een bindend correctievoorschrift. Toepassing van het correctievoorschrift geeft een score. Het CvTE (Commissie van Toetsen en Examens) stelt de omzetting van de score naar een eindcijfer vast met de normeringsterm: N-term. Het CSE heeft een tweede corrector van een andere school. Voor het CSPE, het CPE en de digitale examens BB/KB wijst de school een mede-examinator aan.

E.2 Beoordeling schoolexamen

Vanaf het 4^e blok in leerjaar 3 levert iedere module aan het eind van het blok een schoolexamencijfer op. De berekening van het cijfer wordt bepaald door de weging van de afzonderlijke elementen. De weging wordt weergegeven in de programma's van de afzonderlijke vakken. Daarnaast leveren de toetsen in blok 1 en 2 in het vierde leerjaar een schoolexamencijfer op.

De weging van de rapportcijfers is als volgt:

Cijfer SE1: weging 1x

Cijfer SE2: weging 1x

Cijfer SE3: weging 1x

Cijfer SE4: weging 1x

Bij CKV en maatschappijleer 1 geldt dit voor de blokken 1 t/m 4 in het derde leerjaar.

Alle rapportcijfers van de blokken gedeeld door 4, bepalen het cijfer voor het schoolexamen.

Het schoolexamen wordt afgesloten vóór de aanvang van de centrale schriftelijke examens. De vakken kunstvakken 1 en lichamelijke opvoeding moeten worden afgesloten met de beoordeling "voldoende" of "goed". De resultaten worden vermeld in het examendossier. Bij de afsluiting van de schoolexamens moeten deze vakken zijn afgesloten.

Ook de praktische opdrachten, de handelingsopdracht, CKV en (voor zover van toepassing) het profielwerkstuk moeten voor de afsluiting van de schoolexamens naar behoren zijn afgerond.

E.3 Afrondingen

De cijfers van de schoolexamens en de cijfers van het landelijk examen worden gegeven tot op één decimaal nauwkeurig. Het eindcijfer wordt afgerond op een heel cijfer. Bij deze afronding geldt dat minder dan 5 naar beneden en 5 of meer naar boven wordt afgerond.

Voorbeeld: 6,49 wordt eindcijfer 6

6,50 wordt eindcijfer 7

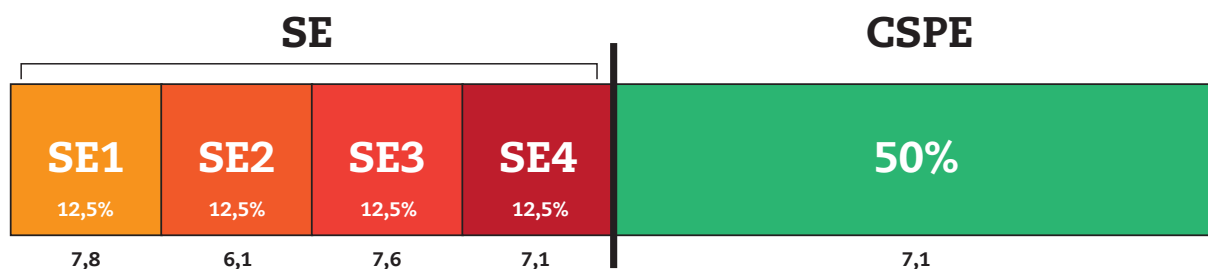
E.4 Berekening cijfer MVI

Bij het vak MVI komt het eindcijfer als volgt tot stand.

Basis- en kaderberoepsgerichte leerweg

Het profielvak MVI wordt afgesloten met een schoolexamen en een Centraal Schriftelijk Praktisch Examen (CSPE). Beide onderdelen tellen voor 50% mee en geeft een eindcijfer voor het profielvak MVI. De leerlingen volgen voor MVI minimaal 4 keuzevakken. Een leerling kiest bij aanvang voor een vastgesteld arrangement aan keuzevakken. Dit arrangement kan niet meer gewijzigd worden in de loop van het schooljaar. Deze keuzevakken worden elk afgesloten met een schoolexamen. Elk keuzevak telt evenredig mee en geeft een eindcijfer voor de keuzevakken MVI. Het eindcijfer van het profielvak MVI en het gemiddelde van de keuzevakken MVI worden vermeld op de cijferlijst bij het diploma. De eindcijfers voor de keuzevakken MVI worden tevens elk apart op de cijferlijst vermeld.

Rekenvoorbeeld profielvak MVI basis- en kaderberoepsgerichte leerweg

Als eerste wordt het SE-cijfer berekend door alle SE's op te tellen en te delen door het aantal SE's. In bovenstaand voorbeeld wordt dat:

$$7,8 + 6,1 + 7,6 + 7,1 = 28,6$$

$$28,6 : 4 = 7,15 \rightarrow \text{afgerond } 7,2$$

Vervolgens wordt het eindcijfer voor het profielvak MVI berekend. Dat gebeurt door het SE-cijfer en het CSPE-cijfer bij elkaar op te tellen en door 2 te delen.

$$\text{In het voorbeeld is dat } 7,2 + 7,1 = 14,3$$

$$14,3 : 2 = 7,15 \rightarrow \text{afgerond } 7$$

Het cijfer op de cijferlijst voor profielvak MVI is een 7.

Rekenvoorbeeld keuzevakken MVI basis- en kaderberoepsgerichte leerweg met 4 keuzevakken

KV1 25%	KV2 25%	KV3 25%	KV4 25%
7,8	6,1	7,6	7,4
↓	↓	↓	↓
eindcijfer 8	eindcijfer 6	eindcijfer 8	eindcijfer 7

Als eerste wordt het eindcijfer per keuzevak berekend op 1 decimaal achter de komma en vervolgens afgerond.

Vervolgens worden alle eindcijfers bij elkaar opgeteld en door het aantal keuzevakken gedeeld.

Volgens bovenstaand voorbeeld wordt dat:

$$8 + 6 + 8 + 7 = 29$$

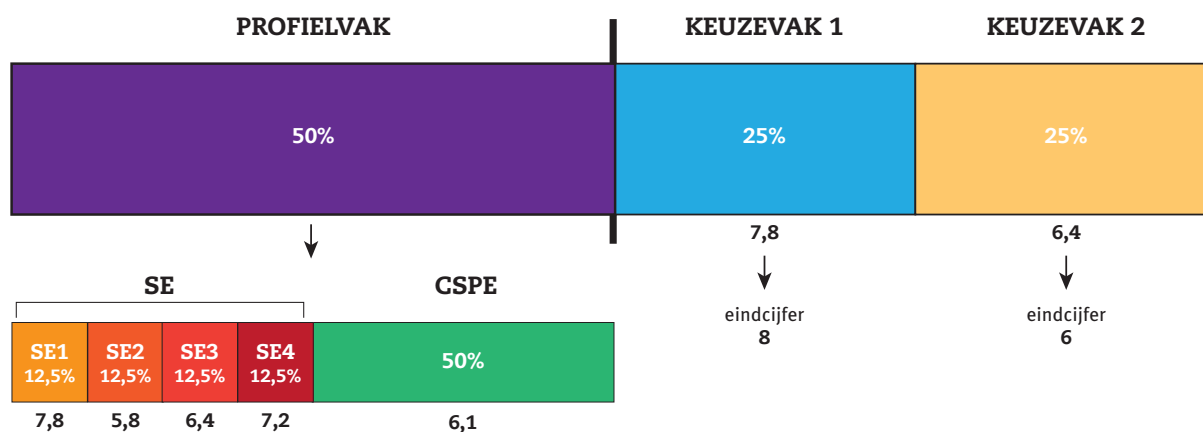
$$29 : 4 = 7,25 \rightarrow \text{afgerond } 7$$

Het cijfer op de cijferlijst voor de keuzevakken MVI is een 7.

Gemengde en theoretische leerweg

Het profielvak MVI wordt afgesloten met een schoolexamen en een Centraal Praktisch Examen. Beide onderdelen tellen voor 50% mee en geeft een cijfer voor het profielvak MVI. De leerlingen volgen voor MVI twee keuzevakken. Deze keuzevakken worden elk afgesloten met een schoolexamen. Het gemiddelde cijfer voor het profielvak MVI en de cijfers voor de twee keuzevakken MVI geeft het eindcijfer MVI. Hierbij telt het gemiddelde cijfer voor het profielvak voor 50% en elk van de schoolexamencijfers voor de keuzevakken voor 25% mee.

Rekenvoorbeeld gemengde leerweg

Als eerste wordt het SE-cijfer voor het profielvak MVI berekend door alle SE's op te tellen en te delen door het aantal SE's.

In bovenstaand voorbeeld wordt dat:

$$7,8 + 5,8 + 6,4 + 7,2 = 27,2$$

$$27,2 : 4 = 6,8$$

Vervolgens wordt het eindcijfer voor het profielvak MVI berekend. Dat gebeurt door het SE-cijfer en het CSPE-cijfer bij elkaar op te tellen en door 2 te delen.

In het voorbeeld is dat $6,8 + 6,1 = 12,9$

$$12,9 : 2 = 6,45 \rightarrow \text{afgerond } 6$$

Als laatste worden het profielvak en de keuzevakken bij elkaar opgeteld en gedeeld door 4.

Het cijfer van het profielvak telt dubbel mee in de berekening van het eindcijfer. Ieder keuzevak telt één keer mee. In het voorbeeld is dat:

$$6 + 6 + 8 + 6 = 26$$

$$26 : 4 = 6,5 \rightarrow \text{afgerond } 7$$

Het cijfer op de cijferlijst is dan een 7 voor MVI.

E.5 Herkansingen

Tijdens het schooljaar:

- De toetsen tijdens de blokken 1 en 2 in klas 4, die tezamen SE4 vormen, mogen niet herkanst worden.
- Van de schoolexamens uit de schoolexamenweken mag er per blok één schoolexamen éénmaal herkanst worden. De leerlingen uit de kader- en basisberoepsgerichte leerweg mogen naast één theoretisch vak ook het schoolexamen van het profielvak MVI herkansen. De schoolexamens van de keuzevakken MVI zijn niet herkansbaar.
- Het laagste cijfer vervalt en het hoogste cijfer komt ervoor in de plaats.
- Herkansingen moeten schriftelijk aangevraagd worden. De uiterlijke inleverdatum van de aanvragen staat in hoofdstuk G Tijdenpad.
- Herkansingen vinden plaats op de daarvoor aangewezen data.

Herkansing centraal examen

- De kandidaat heeft voor één vak, waarin hij reeds examen heeft afgelegd, nadat de eindcijfers zijn bekendgemaakt, het recht om opnieuw deel te nemen aan het centraal examen.
- Elke kandidaat in de basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg heeft daarnaast het recht op een herkansing van het Centraal Schriftelijk Praktisch Examen (CSPE) of onderdelen van dit examen.
- De kandidaat dient de directeur binnen één dagen na vaststelling van de uitslag schriftelijk te laten weten of hij/zij gebruik wil maken van de herkansing centraal examen.
- De herkansing vindt plaats in het tweede tijdvak en/of derde tijdvak.
- Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegd centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen. Bij herkansingen van onderdelen van het CSPE geldt alleen de nieuwe score.
- De herkansing van het CSPE regelt de school zelf.
- Het CPE tekenen kent geen herkansing.

Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld en wordt deze op de dag van de uitslagbepaling aan de kandidaat bekend gemaakt.

Na afronding van alle onderdelen, zoals beschreven in het PTA, worden de definitieve schoolexamencijfers per brief aan de ouders/verzorgers kenbaar gemaakt.

E.6 Vaststelling uitslag examen

De directeur en het examensecretariaat stellen de uitslag vast.

Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen, betrekken de directeur en het secretariaat één of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de uitslag. De overige vakken dienen een eindexamen te vormen.

E.7 Uitslag 2021-2022

Basis- en de kaderberoepsgerichte leerweg.

De volgende eindcijfers worden bij de zak-/slaagregeling betrokken:

1. Nederlands
2. Engels
3. Maatschappijleer
4. Wiskunde
5. NaSk1
6. Profielvak MVI
7. Keuzevakken MVI

Een leerling is geslaagd voor het eindexamen in de basis- en de kaderberoepsgerichte leerweg, als

1. Het gemiddelde cijfer voor de vakken van het CE ten minste een voldoende is. Dat is afgerond een 5,5.
2. Daarnaast gelden de volgende voorwaarden:
 - Voor het vak Nederlands het eindcijfer 5 of meer is gehaald en;
 - Voor ieder afzonderlijk keuzevak MVI het eindcijfer 4 of hoger is gehaald en;
3. Ook geldt dat de leerling alleen geslaagd is als:
 - Alle eindcijfers een 6 of hoger zijn of;
 - Één eindcijfer een 5 is en alle andere eindcijfers een 6 of hoger of;
 - één eindcijfer een 4 is en de overige eindcijfers een 6 of hoger, waarvan ten minste één eindcijfer een 7 of hoger is, of;
 - voor twee vakken een eindcijfer 5 is gehaald en voor de overige eindcijfers een zes of hoger waarvan tenminste één eindcijfer een 7 of hoger is en;
 - geen eindcijfer lager is dan een 4.
4. Verder geldt dat de leerling een 'voldoende' of een 'goed' moet hebben gekregen voor de vakken lichamelijke opvoeding en kunstvakken 1 waaronder CKV.
5. Ten slotte moet de leerling LOB afgerond hebben en is het profielwerkstuk met 'voldoende' of 'goed' beoordeeld.

Gemengde en theoretische leerweg

De volgende eindcijfers worden bij de zak-/slaagregeling betrokken:

1. Nederlands
2. Engels
3. Maatschappijleer
4. Wiskunde
5. Nask1
6. Tekenen
7. MVI (gemengde leerweg) en/of Duits (theoretische leerweg)

Een leerling is geslaagd voor het eindexamen in de gemengde of theoretische leerweg, als

1. Het gemiddelde cijfer voor de vakken van het CE ten minste een voldoende is. Dat is afgerond een 5,5.
2. Daarnaast gelden de volgende voorwaarden:
 - Voor het vak Nederlands het eindcijfer 5 of meer is gehaald.
3. Ook geldt dat de leerling alleen geslaagd is als:
 - Alle eindcijfers een 6 of hoger zijn of;
 - Één eindcijfers een 5 is en alle andere eindcijfers een 6 of hoger of;
 - Één eindcijfer een 4 is en de overige eindcijfers een 6 of hoger, waarvan tenminste één eindcijfer een 7 of hoger is, of;
 - Voor twee vakken een eindcijfer 5 is gehaald en voor de overige eindcijfers een zes of hoger waarvan tenminste één eindcijfer een 7 of hoger is en;
 - geen eindcijfer lager is dan een 4.
4. Verder geldt dat de leerling een 'voldoende' of een 'goed' moet hebben gekregen voor de vakken lichamelijke opvoeding, kunstvakken 1 waaronder CKV en het profielwerkstuk.
5. Ten slotte moet de leerling LOB hebben afgerond met een 'voldoende' of 'goed'.

E.8 Certificaten

Kandidaten die definitief zijn afgewezen voor het eindexamen ontvangen een certificaat met daarop de vakken en eindcijfers waarvoor 6 of hoger is behaald.

F. BIJZONDERE REGELINGEN

F.1 Afwijking wijze van examineren

1. De directeur kan toestaan dat een lichamelijk of verstandelijk gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van de kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur op grond van de wettelijke regelingen hieromtrent de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.

2. Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:
 - Het vak Nederlandse taal;
 - Enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.

3. De in het tweede lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het centraal examen uit een verlenging van de duur van de betreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot gebruik van een verklarend woordenboek van de Nederlandse taal.

4. Van elke afwijking op grond van het tweede lid wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

F.2 Spreiding voltooiing eindexamen

Het bevoegd gezag kan, de inspectie gehoord, toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is, en ten aanzien van een kandidaat die lange tijd ten gevolg van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid, niet in staat is geweest het onderwijs in alle betrokken eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het centraal examen en in voorkomend geval het schoolexamen, voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor het andere deel in het daarop volgende schooljaar wordt afgelegd.

F.3 Regeling bij leerproblemen

Indien middels een deskundigenverklaring, die is opgesteld door een deskundige psycholoog of orthopedagoog, is aangetoond dat een leerling extra faciliteiten nodig heeft, kan gebruik worden gemaakt van maximaal 30 minuten extra tijd. Voor examens met een tijdsduur van 60 minuten is dat 15 minuten extra tijd.

Daarnaast kan de dyslectische leerling gebruik maken van audiovisuele middelen. Deze of andere aanpassingen voor leerlingen met leerproblemen zijn alleen toegestaan, indien in de deskundigenverklaring hiertoe een voorstel is gedaan, dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in de deskundigenverklaring. De zogenaamde dyslexiepen is niet toegestaan. Meer informatie is te vinden in de brochure [Kandidaten met een beperking](#) op [examenblad.nl](#).

De leerling geeft van te voren zelf aan van welke faciliteit hij/zij gebruik wil maken. Indien een leerling voor extra tijd of andere middelen in aanmerking komt, staat dit vermeld op het proces-verbaal.

G. TIJDPAD

G.1 Derde leerjaar

Ma 15 november	Afsluiten cijfers 1 ^e blok: 1 ^e rapport cijfer
Blok 2 t/m 7 februari	MVI SE1
Ma. 7 februari	Afsluiten cijfers 2 ^e blok: 2 ^e rapport cijfer
Ma. 4 t/m 8 april	Handelingsopdracht in de vorm van stage (onder voorbehoud)
Blok 3 t/m 22 april	MVI SE2
Vr. 22 april	Afsluiten cijfers 3 ^e blok: 3 ^e rapport cijfer
Ma. 13 t/m vr. 17 juni	Schoolexamenweek 1 voor alle vakken behalve MVI
Ma 20 juni	Inleveren cijfers schoolexamenweek 1
Do. 1 23 juni	Inleveren aanvragen herkansing schoolexamen 1
Ma. 27 juni	Herkansing schoolexamen 1
Vr. 1 juli	Afsluiten cijfers 4 ^e blok: 4 ^e rapport cijfer

Bepaling overgangscijfer = gemiddelde van de 4 rapportcijfers, bepaling overgang

Het moment van herkansen MVI SE1 en SE2 afgenomen tijdens blok 2 en 3 wordt nog nader ingevuld en met de kandidaten, docenten en ouders/verzorgers worden gecommuniceerd.

Let op: Bij de voorbereidingen van alle (school)examens worden de regels en (afname)afspraken betreffende deze examens verstuurd aan alle kandidaten en ouders/verzorgers. Tevens worden deze met de kandidaten doorgenomen.

H. LIJST VAN BEGRIPPEN EN AFKORTINGEN

Centraal Praktisch Examen (CPE)	<p>Een centraal door CvTE vastgestelde opdracht voor het examen beeldende vakken (tekenen) voor de GL en TL.</p> <p><i>Het CPE kent geen herkansing.</i></p> <p>Er is sprake van medebeoordeling door een door de directeur aan te wijzen tweede examiner.</p>
Centraal Schriftelijk Examen (CSE)	<p>Een centraal door CvTE vastgesteld examen waarbij de kandidaten vragen en opdrachten, eventueel met behulp van informatie- en communicatietechnologie, schriftelijk beantwoorden.</p> <p>De beoordeling vindt plaats aan de hand van een bindend correctievoorschrift of beoordelingsmodel.</p> <p>Een tweede correctie wordt uitgevoerd door een geëngageerde van een andere school.</p> <p>De toetsduur is 120 minuten.</p>

Centraal Schriftelijk Praktisch Examen (CSPE)	<p>Een centraal door CvTE vastgestelde opdracht waarbij zowel de theorie als de praktijk getoetst wordt en waarbij zowel het proces van de uitvoering als het product wordt beoordeeld. De beoordeling vindt plaats door de examiner aan de hand van bindende beoordelingscriteria.</p> <p>Er is sprake van medebeoordeling door een door de directeur aan te wijzen tweede examiner.</p>
Digitale examens	<p>De digitale examens worden afgenomen op de computer. Bij de praktijkvakken worden meerdere onderdelen van de examenstof digitaal afgenomen. Bij de AVO-vakken is het een centraal door CvTE vastgesteld examen waarbij de kandidaten vragen en opdrachten digitaal beantwoorden.</p> <p>De beoordeling vindt plaats aan de hand van een bindend correctievoorschrift of beoordelingsmodel. Dit is een flexibel examen voor de BB en KB. Mogelijk worden in de toekomst meer examens digitaal afgenomen.</p> <p>Voordeel van de flexibele examens is dat de school, binnen een bepaalde periode, zelf bepaalt wanneer deze plaats vinden.</p> <p>De toetsduur is 60 - 90 minuten voor de BB en 90 - 120 minuten voor de KB.</p>
Digitale toets (D)	Een toetsvorm die met behulp van de computer wordt afgenomen. De toetsduur is variabel.
Examendossier	Het schoolexamen heeft de vorm van een examendossier. Het examendossier is de persoonlijke invulling van de leerling van het plan van toetsing en afsluiting. Het bevat een overzicht van de afgelegde toetsen en uitgevoerde opdrachten; een overzicht van de behaalde resultaten en vorderingen; informatie over het handelingsdeel.
Handelingsopdracht (HO)	<p>Dit is een praktische opdracht, waarbij het opdoen van ervaring centraal staat en die "naar behoren" moet worden uitgevoerd. De handelingsopdracht dient vakoverstijgend en gericht te zijn op oriëntatie op leren en werken. De kandidaat maakt een notitie van de uitvoering die door de leerkracht wordt beoordeeld. De beoordeling vindt plaats aan de hand van vooraf aan de kandidaat bekend gemaakte criteria.</p> <p>Het feit dat de leerling de activiteit "naar behoren" heeft uitgevoerd wordt opgetekend in het examendossier. Zolang de handelingsopdracht niet naar behoren is uitgevoerd, mag de leerling geen examen doen. Voor de handelingsopdracht wordt geen cijfer gegeven.</p>
Mondelinge toets (M)	Een toetsvorm die mondeling wordt afgenomen. De toetsduur is 8 - 20 minuten
Praktische opdracht (PO)	<p>Alle vakken bieden praktische opdrachten aan. De leerlingen doen tenminste twee grotere praktische opdrachten van tenminste 10 uur. In de 10 uur zijn voorbereiding, uitvoering en presentatie inbegrepen. Deze zijn terug te vinden in de programma's van de afzonderlijke vakken.</p> <p>Praktische opdrachten zijn onderdeel van het schoolexamen en worden beoordeeld met een cijfer. Het gaat het om activiteiten die een leerling, alleen of in een groepje, zo zelfstandig mogelijk uitvoert. In het algemeen is bij de uitvoering praktisch handelen nodig. Zowel het proces als het product worden beoordeeld.</p> <p>Binnen de beroepsgerichte programma's is de praktische opdracht de opvolger van de praktijktoets waarbij de opdrachten een min of meer natuurgetrouwe weerspiegeling van de (beroeps)praktijk is / zijn.</p>

Programma voor Toetsing & Afsluiting (PTA)	<p>Het overzicht van de af te leggen toetsen en uit te voeren opdrachten inclusief het handelingsdeel. Het programma van toetsing en afsluiting geeft informatie over het schoolexamen aan leerlingen, ouders en inspectie.</p> <p>Het PTA kent de volgende toetsvormen:</p> <p>Schriftelijke toetsen (S)</p> <p>Digitale toets (D)</p> <p>Mondelinge toetsen (M)</p> <p>Praktische toetsen (P)</p> <p>Praktische opdracht (PO)</p>
Schriftelijke toets (S)	Een toetsvorm die schriftelijk wordt afgenomen. De toetsduur is 45 - 120 minuten
Schoolexamen (SE)	Het deel van het examen dat als schoolexamen in het examenprogramma is opgenomen. Het operationaliseren van de onderwijsdoelstellingen tot toetsen in het schoolexamen behoort tot de verantwoordelijkheid van de school. De toetsduur is 60 - 120 minuten.
Profielwerkstuk	<p>Bij het profielwerkstuk gaat het om een vakoverstijgende thematiek die past binnen de sector. Het toetst kennis, inzicht en vaardigheden. De kandidaat dient ten minste 20 uur aan het profielwerkstuk te besteden. Het kent een oriëntatie fase, een onderzoeksfase en een presentatie fase. Bij het profielwerkstuk wordt zowel het proces als het product beoordeeld. De begeleiding en de beoordeling vinden plaats door minimaal twee docenten aan de hand van criteria die vooraf aan de kandidaat bekend zijn gemaakt. Het profielwerkstuk moet met een voldoende resultaat worden afgesloten en wordt apart op de cijferlijst vermeld. Het profielwerkstuk telt niet mee in het cijfer voor het schoolexamen van de afzonderlijke vakken.</p>
Praktische toets (P)	Een toetsvorm waarbij de leerling een opdracht moet maken. De vorm hiervan kan variëren. Te denken valt aan een verslag, werkstuk, tekening, ruimtelijk object, digitale productie, enz.

